

VANHA PANKKITALO

Aleksanterinkatu 36 B, Helsinki

Vanha pankkitalo valmistui vuonna 1898 Suomen Yhdyspankin pääkonttoriksi. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti, professori Gustaf Nyström, joka oli akateemisen uusrenessanssin viimeinen merkittävä edustaja Suomessa. Vanha pankkitalo on yksi hänen päätöistään. Hänen muita päätöitään Helsingissä ovat Kansallisarkisto, Säätötaló, Katajanokan tulli- ja pakkahuone sekä Eteläsatamassa sijaitseva Vanha kauppahalli. Hänen töitään ovat myös entiset Yhdyspankin konttorit Tampereella ja Viipurissa sekä monet muut aikansa arvoraakennukset.

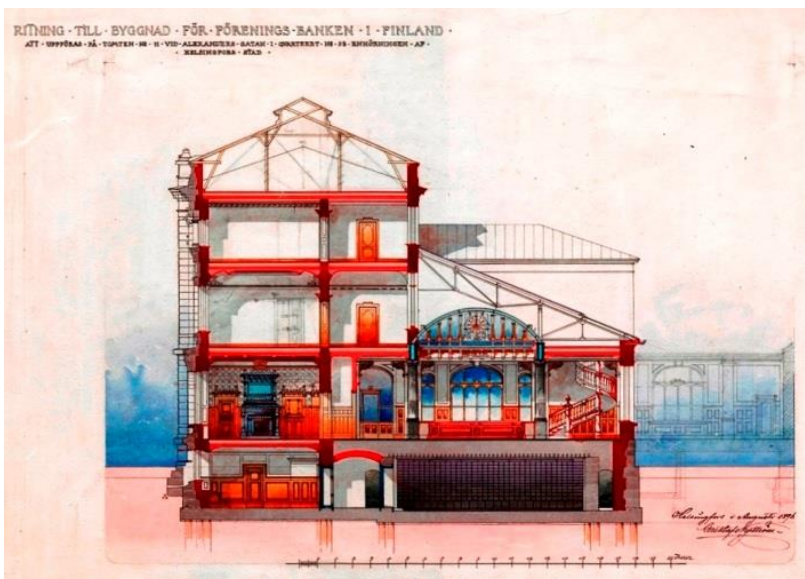
Pankkitalo on Helsingin ensimmäinen rakennus, jonka julkisivu on kokonaan luonnonkiveä, Hangon punaista graniittia. Julkisivua koristavat, eri elinkeinoja esittävät, korkokuvat ovat kuvanveistäjä Walter Runebergin luomuksia. Valmistuessaan ”pankkipalatsiksi” tituleerattu rakennus herätti paljon ihastusta ja julkista keskustelua.

”Viime keväänä valmistui täällä pääkaupungissa talo, joka meillä Suomessa ei ainoastaan ole aikakautemme upein ja komein, vaan on se samalla meidän rakennustaiteessamme merkkikohta, josta käänne on käyvä uusille urille.”

Suomen Teollisuuslehti, N:o 23, Joulukuun 1 päivä 1898, kirjoittaja V. P.

Rakennuksen arkkitehtoninen muotoilu noudattaa uusrenessanssin tyyli-ihanteita, mutta graniitin käyttö oli edistysellistä ja enteilee uutta tyylikautta. Rakennuksessa on monia tuolloin uudenaikaisia rakennusteknisiä ratkaisuja. Perustuksena on betonilaatta ja sen alla maaperän vaatima paalutus. Pankkitalon katto puolestaan on tehty raudasta ja lasista.

Rakennuksen sydän on entinen pankkisali, joka pylväineen ja lasikattoineen vaikutti useiden pankkisalien suunnitteluun vuosikymmenien ajan. Komea lasikatto koristeineen luo saliin juhlanan tunnelman. Lasikaton koristeet ja sisätilojen koristemaalaukset ovat Salomon Wuorion käsialaa.

Lasikattoa reunustavat vaakunat edustava paikkakuntia joissa pankki toimi tai joihin oli suunnitteilla konttori rakennuksen valmistuessa. Vaakunat ovat 1800-luvun lopun/1900-luvun alun asussa:

- Ovelta vasemmalla: Pori, Raahe, Oulu, Pietarsaari, Turku, Tornio, Kokkola, Rovaniemi ja Vaasa.
- Päädyssä: Tampere, Tammisaari, Hanko, Jyväskylä, Helsinki, Forssa, Porvoo, Loviisa ja Hämeenlinna.
- Ovelta oikealla: Kuopio, Kajaani, Hamina, Joensuu, Viipuri, Mikkeli, Sortavala, Lahti ja Kotka

Rakennuksen pankkisali toimi asiakastilana vuoteen 1936 saakka, jolloin pääkonttori siirtyi Aleksanterinkatu 30:een, ja pieneksi käynyt pankkitalo vuokrattiin asiakasyrityksille. Entisistä vuokralaisista helsinkiläiset muistavat parhaiten perinteikkään Bankett Hildén ravintolan.

Vuodesta 1979 lähtien pankkisali on toiminut pankin edustustilana.

TAIDESÄÄTIÖ MERITA SR

Taidesäätiö Merita sr on yleishyödyllinen säätiö, jonka tarkoituksena on toimia suomalaisen taiteen ja taidehistorian tutkimuksen hyväksi. Säätiö ylläpitää ja kehittää omistamaansa taidekokoelmaa, joka sisältää lukuisia kansallisesti tunnettuja teoksia ja taidehistoriallisia harvinaisuuksia. Lähes kaikki säätiön kokoelman teokset on poimittu Nordean suomalaisen edeltäjäpankin, Merita Pankin, kokoelmasta. Sen juuret ovat 25 suomalaisen liikepankin, etenkin Kansallis-Osake-Pankin ja Suomen Yhdyspankin yli sadan vuoden aikana keräämissä kokoelmissa.

Akseli Gallen-Kallela, Purren valitus (1907)

F. von Wright, Peippoja metsäaukiolla (1891)

Taide-esittelyt

Aleksanterinkatu 36B:n Pankkisali ja Lounashuone toimivat myös Taidesäätiö Meritan näyttelytilana. Esillä on Taidesäätiö Merita sr:n kokoelman Suomen taiteen kultakauden, mm. Albert Edelfeltin, Akseli Gallen-Kallelan, Pekka Halosen, Berndt Lindholmin, Fanny Churbergin ja Ferdinand von Wrightin maalauksia. Teoksiin on mahdollista tutustua taidehistorian asiantuntijoiden vetämillä opastetuilla kiertokäynneillä, joita järjestetään ryhmille tilauksesta.

Antti Favén, Juhannustanssit (1911)

Opastus näyttelyyn järjestetään erikseen kutakin ryhmää (max 30 hlöä) varten ja se voidaan sopimuksesta toteuttaa myös ruotsiksi tai englanniksi. Taide-esittely kestää noin tunnin.

Lisätietoja ja varaukset:

Taidesäätiö Merita sr,
Asiamies Anu Kehusmaa:
anu.kehusmaa@consult.nordea.com
anu.kehusmaa@artmerita.fi
Puhelin: 041 437 7566
www.artmerita.fi

NORDEAN PANKKIMUSEO

Rakennuksen valmistuessa uutta olivat vuokrattavat tallelokerot.

Nykyään entisessä tallelokeroholvissa sijaitsee Nordean pankkimuseo. Museon peruskokoelmaan kuuluva historianäyttely kertoo suomalaisesta liikepankkitoiminnasta yli 150 vuoden ajalta aina siitä asti, kun maamme ensimmäinen liikepankki, Suomen Yhdyspankki perustettiin vuonna 1862. Lisätietoa Nordean historiasta löydät [pankkimuseon verkkosivuilta](#).

Museovierailut ovat mahdollisia maanantaista perjantaihin, myös iltaisin. Museovierailuun kuuluu aina opastettu museokierros. Kierros kestää noin tunnin.

Varaukset ja lisätiedot:

Museonjohtaja Kukka-Maaria Nummi, kukka-maaria.nummi@nordea.com
puhelin 10 2765192 tai gsm 050 561 9518.

Museossa on esillä kulttuurihistoriallisesti arvokas, arkkitehtitoimisto Gesellius, Lindgren & Saarisen suunnittelema, vuonna 1904 käyttöön otettu pankki-interiööri kalusteineen. Näytteillä on osa pankkisalia ja johtajan huone.

Keisarillinen Suomen Senaatti hyväksyi 21. toukokuuta 1862 maan ensimmäisen liikepankin Suomen Yhdys-Pankin yhtiöjärjestyksen ja antoi luvan pankkitoiminnan käynnistämiseen. Näin sai alkunsa suomalainen liikepankkitoiminta, mistä on monien fuusioiden myötä muodostunut Nordean nykyiset Suomen toiminnot.

Pankin toiminta alkoi vaatimattomasti, joskin ensimmäiset tilat oli vuokrattu Ritarihuoneelta. Vuonna 1896 pankki osti tontin Aleksanterinkatu 36:sta, ja rakennustyöt käynnistyivät vauhdikkaasti. Rakennuksen peruskivi murattiin 20.2.1897, ja uuteen taloon muutettiin 31.5.1898.

Rakennushankkeessa ansioituneen pankinjohtaja, senaattori Theodor Wegeliuksen saamaa hopeista muistolahjaa voi ihailia pankkimuseossa. Vastaavan muistolahjan sai myös Gustaf Nyström.

Nykymuodossaan rakennus ei ole aivan entisellään, sillä sitä on vuosien saatossa jonkin verran laajennettu ja muutettu. Rakennus- ja taloushistoriallisesti arvokas talo on nykyään osittain Museoviraston suojelema. Suojeltuja osia ovat julkisivu, sisääntuloaula ja pankkisali.

Sisääntuloaulan marmorisen rintakuvan aiheena on Yhdyspankin pääjohtaja, vapaaherra Jean Cronstedt, jonka toimiaikana rakennus valmistui. Rintakuva on Viktor Malmbergin veistämä